

Kázání Marka Vanči z 25. dubna 2021 v Krucemburku

I. čtení: Mk 9, 14-29

II. čtení: Mk 9, 22b-24

Milé sestry a milí bratři,

ten rozhovor otce postiženého chlapce s Ježíšem je dramatický. A nejen to, může nám být blízký, protože se s malou vírou potýkáme. Může oslovit i ty lidi, pro které se víra stala už jen jakousi nemožnou možností, něčím, do čeho nemohou lehce vstoupit. Povšimněme si, jak jednal otec toho nemocného chlapce a zda můžeme tento způsob vzít za vlastní.

Zatímco Ježíš pobýval s Petrem, Jakubem a Janem na hoře proměnění, přišel k ostatním učedníkům člověk, který je prosil o pomoc pro svého nemocného syna. Učedníci však nedokázali syna uzdravit. Když přišel Ježíš dolů, potkal se s učedníky i se zástupem a ukončil jejich hádku se zákoníky. Přeli se o to, zda Ježíš tomu postiženému může pomoci. Otec nemocného se ujme iniciativy, mluví s Ježíšem a jeho vyprávění ústí do prosby: „jestliže co zmůžeš / totiž ty sám na rozdíl od nemohoucích učedníků /, pomoz nám, smilovav se nad námi“. Tak doslova v řeckém textu.

Ježíš - jako ostatně vždycky - má pronikavý vhled do situace. A navíc nejen že bere prosebníka za slovo, ale zároveň jakoby položil prst na to nebolavější místo. „Můžeš-li - všechno je možné tomu, kdo věří“. Na první pohled to vypadá, že Ježíš dává najevo své odmítnutí. Ale spíše chce naznačit, že u něj problém nebude. Že on může vždycky pomoci. Ježíš vlastně vždycky, když se setkával s prosebníky tohoto druhu, hledal jejich víru. Toho, s kým se setkával, stavěl vždycky do bytostného rozhodnutí. Vznášel na něj nárok, aby odevzdal to, na čem lpěl a co ho dělilo od Boha.

Co udělá otec toho nemocného? Jak se vypořádá s podmínkou, kterou po něm Ježíš žádá? Odejde, zarmoucený jako ten bohatý mládenec, který nepřijal Ježíšovu podmínku rozdat majetek? Otec toho postiženého udělá něco velmi pozoruhodného. Obrací se na Ježíše nejen s prosbou o zdraví syna, ale i s prosbou o dar víry. Vzpomeňme na učedníky, kteří se obraceli na Ježíše s prosbou: „přidej nám víru“! /Lk 17,5/. Máme jí málo, máme jí nedostatek!

Evangelium tu říká: otec rychle vykřikl - slovo vykřiknout tu znamená volat o pomoc z hloubi duše, asi jako vykřiknul tonoucí Petr, když chtěl jít k Ježíšovi po moři a začal pochybovat. A otec křičí: „věřím, pomoz mé nevěře“.

Na první pohled je tento výrok protimluv, čili paradox. Někdo by mohl říci: to je přece nesmysl! Buďto věří a pak nebude chtít pomoc pro svou nevěru, anebo nevěří, ale pak od Ježíše nic nečeká a nebude se k němu vůbec s prosbou obracet. Ale právě zde jsme u jádra věci. Je určitý druh víry a určitý druh nevěry, které se obě shodují v tom, že už od Ježíše nic nečekají. Ale to znamená, že lidé takto „věřící“ mají dojem, že Boha už nepotřebují a jsou si sami sebou jistí.

Tady je to však jinak. Ten nešťastný otec pochopil, že jeho bída není jen v tom, že má nemocného syna, ale také navíc v tom, že sám svou vlastní silou nemůže vykročit ze své nevěry. Ale zároveň pochopil druhou a ještě důležitější stránku věci: i když já sám nemohu vykročit ze své nevěry, přece je zde někdo, Ježíš, který mne z ní může vysvobodit. A tak se na něj obrací z prostředku své nevěry, odevzdává se mu i se svou nevírou. V řečtině je doslova nevíra. Nedověru sem dali bratři kraličtí zřejmě proto, že cítili, že postoj tohoto člověka už vlastně není pravá nevěra, ale cosi mezi vírou a nevírou. To je správné rozpoznání, ale zároveň se tím oslabuje vnitřní napětí celého rozhovoru.

Jde o to, že otec věří navzdory své nevěře, to jest: pochopil či doufá, že Ježíš je tak mocný, že dokáže překonat o jeho nevěru. Nepovažuje tedy svou nevěru za nepřekonatelnou překážku pro Boží čin a pro Ježíšovu pomoc. Pochopil, že Bůh pomáhá, stojí při nás a zachraňuje nás i tehdy, kdy my sami tuto pomoc nedokážeme ani očekávat a vyhlížet, natož hledat. A to je klíč k tajemství Božího slitování.

Vyplývá z toho dvojí: předně to, že naše nevěra, či nedověra, pochybnosti nebo skepse nemění a nezakládají skutečnost. Nejsou rozhodující. My nevytváříme skutečnost svým poznáním. Vzdálené galaxie tu byly, i když o nich nikdo z lidí nic nevěděl a nikdo na ně nevěřil. Nezáleží na našem poznání v tom smyslu, že by ono tvořilo skutečnost a naopak naše pochybnosti že by skutečnost

rušily. Naše nevěra neruší Boží moc, nesesazuje Boha z jeho trůnu. Toto rozpoznat, že nezáleží na nás, ale na tom, který dává a který se smilovává - to je víra. Že jsme spaseni pouhou milostí.

A z toho vyplývá i to druhé. Pokud nám bylo - skrze Ducha svatého - dáno toto rozpoznání, pak můžeme prosit o pomoc pro svou víru navzdory všemu kolem nás i v nás samých. Nejen navzdory nevěře našeho okolí, ale i navzdory všem pochybnostem a nevěře vlastního srdce - protože ani ty nejsou překážkou svrchovaného činu Božího vykoupení. Nejde o to, překonat své pochybnosti, svou nedověru, či nevěru nějakou vlastní snahou, autosugescí, sebeklamem, nějakým trikem, ale pochopit její nevýznamnost a bezmocnost před Boží tváří a vnitřně od ní odstoupit. To je víra proti nevěře i pověře, jako je naděje proti lidskému nadání a zdání.

Jde o to nevěřit ve svou víru, ale v Boha, který stačí i na mou nevěru. Nevěřit ve svou víru, ale v to, že Bůh je a zůstává mocným i napříč a navzdory naší nevěře a nedověře a tedy bez ohledu na stav mého nitra. To zdůraznila reformace, když podtrhla, že rozhodující pro život křesťana je to, co je mimo nás. /Extra nos/

A to znamená: svými názory na Boha lidé Bohu neubližují, alespoň ne přímo, leda tak, že je mu jich líto. Ale nezbavují ho tím jeho moci, jen sobě samým a druhým přidělávají mnoho trápení a bolestí.

K čemu nás vede příběh otce nemocného chlapce? Abychom si nehráli na věřící, ale vyznávali před Bohem a jeho Synem Ježíšem svou nevěru a očekávali od něho pomoc navzdory vlastnímu srdci, které je plné hříchu a pochybností. Když na tuto cestu vstoupíme, dostane se nám zároveň dvou vzácných darů. Velkého ulehčení a veliké radosti. Nejdříve k tomu ulehčení. I tam, kde my sami už nemůžeme dál, kde jsme docela v koncích a úplně na dně a to dokonce i se svou vírou, tak to vše může změnit Ježíš Kristus. On není se svou mocí nikdy v koncích. Je vždy připraven pomoci. Víme-li to, zbavuje nás to obrovského napětí, ve kterém vězí všichni, kdo si myslí, že si v tu chvíli musí pomoci sami, že musí na svém spasení zapracovat ať už obřadnictvím, zásluhami či věřivostí.

A to druhé je radost - je-li tomu tak, že nás ani naše pochybnosti ba ani naše nevěra nedokáže oddělit od Boha /Ř 8, 38-39/, pak je tu veliká naděje pro všechny, pro celý svět, i pro naše milé a drahé o které se bojíme, protože Bohu zatím unikají. Ale i pro nás, kteří utíkáme také, jen třeba jinudy. Bohu lze utíkat všelijak, jednou do bezbožnosti, jindy do urputné zbožnosti, která se sama sebou chce zachránit, jindy do tmy venku a jindy do tmy pod svícem. Stačí jen odložit pýchu na svou nevěru, stačí přestat si v ní libovat, stačí přestat ji považovat za něco, na co Bůh nestačí, co nemůže zvládnout.

Tedy prosme s apoštoly - Pane, přidej nám víry! Anebo s oním otcem nemocného chlapce - věřím, pomoz mé nevěře!

Amen

Modlitba: Hospodine, králi slávy, stojíme před tebou s vděčností a důvěrou ve tvou moc. Protože ty přicházíš. Rozhodl ses, že nezůstaneš neznámý, vzdálený a cizí. Přicházíš a nemlčíš. Protrhlš nebesa a sestoupil jsi na zem. Navštívilš nás bídne ve svém jednorozeném Synu. Stále znovu sestupuješ ve svém Slovu. Tvou přítomnost poznáváme u tvého stolu. A ještě jednou protrhneš nebesa a sestoupíš, až tvůj Syn přijde v slávě, aby soudil živé i mrtvé. Dej, ať se z tvých příchodů radujeme, ať se jich neděsíme, ať k nim vzhlížíme s nadějí, že Ty napraviš, co jsme my svým hříchem pokazili. Vyznáváme, že my věci lidí a celého tohoto světa do pořádku uvést nedovedeme. Proměňuj tedy naše srdce, proměňuj naše rodiny, svou církev. Proměň tvář země, kde se má zjevit tvá sláva. O to tě, svatý Bože, pokorně prosíme. Amen

Přímluva + Otče náš: Bože, milosrdný Pane, poskytni nám oporu a základ v bouři zmatků a bezradnosti tohoto světa. Prosíme projev své církvi svou věrnost a smilování. Přiznej se ke svým, když je zmáhá únava, slabost, nemoc či úzkost ze stínu smrti. Přiznej se k těm, na něž útočí násilí, nespravedlnost, válka, bída a bolest. Dej, ať Kristova zvěst promění lidská srdce, ať z ní přijme všechno stvoření naději záchrany od tebe, mocného Stvořitele a dobrého Otce. Přimlouváme se za tvou církev, kterou máš po celém světě. Prosíme za naše rodiny, příbuzné a přátele. Prosíme za tuto zemi. Odvažujeme se společně modlit: Otče náš...